

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Jule-Sang for christne Børn

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Jule-Sang for christne Børn", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1820_357-intro-shoot-idm151.pdf (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Grundtvigs julesalme

Stil, strukturer og indhold

I "Jule-Sang for christne Børn" er stilen bevidst barnlig og letforståelig. Der spilles bl.a. på stiltræk fra folkeeventyr ("Himlens Konge-Søn", strofe 2). Men først og fremmest vises det kristne budskab i hjemlige og velkendte billeder for kristne børn, der som den himmelske fars "kiære Børn" går i kirke, synger salmer og holder jul i "Himmel-Bye" (strofe 6), der kunne være navnet på nabobyen, hvor kirken ligger. Det hjemlige og jordiske er samtidig en vision af det himmelske og eskatologiske (se Stevns 1950, s. 108 f.).

Gendigtningens ti små, prægnante strofer og deres rækkefølge er opbygget i flere indbyrdes betydningsfulde strukturer. Salmen består af fire afsnit: et bibelhistorisk (strofe 1-4), et dogmatisk (strofe 5), et liturgisk-eskatologisk (strofe 6-9) og et lovprisende (strofe 10). I den fremadskridende, lineære struktur er der parallelitet mellem hver strofe i første halvdel af salmen til den tilsvarende strofe i anden halvdel. Paralleliteten findes også imellem strofernes verslinjer. Således svarer f.eks. "Thi glæde sig Jerusalem!" (strofe 1,2) til "Skal holde Juul i Himmel-Bye!" (strofe 6,2), hvor det jordiske Jerusalem bliver til det eskatologiske ny Jerusalem. "Glæde sig" svarer til "holde Juul", da Jesu fødsel skaber forudsætningen for, at de troende kan blive Guds børn og få juleglæde (Balslev-Clausen 1991, s. 22-26).

I den struktur i salmen, der kaldes V-strukturen, forholder salmens strofer sig derimod spejlvendt til hinanden fra salmens begyndelse til dens slutning med et skæringspunkt ved eller imellem strofe 5 og 6. Salmens opdeling i to lige store halvdele fungerer også i denne struktur. F.eks. svarer "Thi glæde sig Jerusalem!" (strofe 1,2) i V-strukturen til "Lovsyng Ham til evig Tid," (strofe 10,1). "Glæde sig" forholder sig således også til "Lovsyng". Det at udtrykke glæde er netop en del af lovsangen, en del af englens meddelelse julenat og af julens budskab (Balslev-Clausen 1991, s. 26-29).

Omkvædets halleluja er med til at binde salmen sammen. I strofe 3 hentydes der til, at englens julenat lovpriste Gud og sang "Ære være Gud" (Luk 2,13-14), hvilket svarer til betydningen af det hebraiske halleluja. I strofe 8 skal englens lære Guds børn at synges den samme lovprisning, og lovprisningen eller halleluja skal ifølge strofe 10 fortsætte i den eskatologiske evighed. Men idet den troende synger salmen og omkvædet, tager han allerede del i lovprisningen. Kirkegangen for de troende Guds børn (strofe 6-9) sker allerede nu i den jordiske kirke, selvom lovsangen først læres helt ved kirkegangen i den himmelske (se Balslev-Clausen 1991, s. 24-26).

Betydninger og sammenhænge i forbindelse med lovprisningen og halleluja kommer også frem ved en firefoldig teksttolkning.

* Den firefoldige teksttolkning var en metode til at fortolke og formidle Bibelen og værker med bibelsk indhold, som dominerede i den kristne tradition fra senantikken til oplysningstiden. En gennemgang af metoden, der er eksemplificeret ved Grundtvigs "Deilig er den Himmel blaa", findes i Nielsen 2009, s. 211-233.

Læser man f.eks. sidste del af strofe 3 ud fra den firefoldige teksttolknings første, bogstavelige niveau, så lovpriser englens Gud i deres sang julenat for Jesu fødsel. Englens lovprisning og omkvædets halleluja har yderligere det betydningsindhold, at det gentager og peger tilbage på kultiske lovprisninger i Salmernes Bog i Det Gamle Testamente. Men strofens lovprisning og halleluja skal også tolkes ud fra tekstlæsningens åndelige niveauer. På det andet, typologiske niveau betyder halleluja i sin tekstlige sammenhæng, at Gud hyldes for at have ladet barnet fødes som frelser. På det tredje, moralske niveau lovpriser den troende Gud i tiden efter Kristus, fordi Gud leder den troende til frelse. Strofens halleluja kan også tolkes på det fjerde, eskatologiske og anagogiske, dvs. opadværende niveau. Idet den troende tager del i eller gentager englens halleluja fra julenat, peger lovprisningen hen på den eskatologiske betydning, eftersom englens og deres sang hører til i en anden tidsdimension, nemlig evighedsens. Englens lovsang eksisterer både i den gammeltestamentlige og i den nytestamentlige tid, i tiden efter Kristus og i den kommende eskatologiske tid.

* I Grundtvigs version af sin gendigtning i sangværket i 1837 er disse sammenhænge gjort tydeligere ved, at der bl.a. i strofe 3 er kolon før omkvædets "Halleluja, Halleluja!" (*Sang-Værk til den Danske Kirke* (1837), nr. 163).

I Grundtvigs salme sker der yderligere det, at salmens indhold bliver til virkelighed, når den synges (se Balslev-Clausen 1991, s. 30 f.). Salmen er således en fortælling, der forkynder bibelske begivenheder og deres betydning, samtidig med at den udtrykker de troendes svar på forkyndelsen.

En grundig analyse og klarlæggelse af strukturerne i "Et Barn er født i Bethlehem" findes i Balslev-Clausen 1991, s. 22-31, og en parafraserende gennemgang kan læses i Tårup 1931, s. 48-53. Grundtvigs

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

julesalme, som børn kan forstå, indeholder således samtidig dybe betydninger, der appellerer til den voksnes indsigt.